

Meriuposkuoriainen

Stor natebock
Macrolea pubipennis

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Rauhoitettu (LSA 1066/2023)

Ahvenanmaalla rauhoitettu ja erityisesti suojeltava
(ÅFS 88/2023)

EU:n lajikoodi: 1922

Luontodirektiivin laji (liite II)

BOR suojelutaso epäsuotuisa riittämätön, heikkenevä



Luonnehdinta

Meriuposkuoriainen on oljenkeltainen, 6–7 mm pitkä, pitkäraajainen ja pitkätuntosarvinen lehtikuoriainen. Selkäpuolella on mustia viiruja. Rakenteeltaan se muistuttaa pientä sarvijäääärää (heimo Cerambycidae). Meriuposkuoriainen on hyvin samannäköinen kuin sitä yleisempi ja samanlaisilla paikoilla elävä rantauposkuoriainen (*Macrolea mutica*). Lajien selvin ulkoinen ero on peitinsiipien kärkien muodossa.

Elinympäristö ja levinneisyys

Meriuposkuoriaista tavataan Suomessa pitkin rannikkoa Haminasta Ouluun sekä Ahvenanmaalla. Tietoisuus lajin esiintymisestä ja levinneisyysalueesta on lisääntynyt paljon muutaman vuoden aikana, kun laji on opittu tuntemaan ja löytämään tehokkaammin. Laji elää rannikon matalissa murtovesissä, yleensä suojaisissa lahdissa. Aikuisia meriuposkuoriaisia on löydetty matalasta vedestä (noin 25–50 cm syvyydessä) vesikasvien, erityisesti vitojen, varsilta, ja pohjalta kävelemästä. Toukat elävät ainakin kiehkuraärviällä ja hapsividalla.

Nykytila ja uhkatekijät

Meriuposkuoriainen tunnetaan Euroopassa vain Suomesta ja Ruotsista. Kannan kehityksestä löytöjen perusteella on vaikea sanoa mitään varmaa, sillä seurantatiedot puuttuvat. Lajia uhkaavat sekä veden laadun muutokset että matalien rantavesien umpeen kasvaminen, toisaalta myös matalien rantojen ruoppaaminen. Meriuposkuoriaisen vaatimat matalat, avoimet vedet (joissa kasvaa vain vitaa ja muita harvakseltaan kasvavia uposkasveja) häviävät ruovikon vallatessa alaa. Lajin suojelemiseksi on sen esiintymispaikkoja rajattu Espoonlahdella. Tämä ei kuitenkaan riitä lajin suojelemiseksi, sillä meriuposkuoriaisesiintymät eristäytyvät sitä mukaa toisistaan, kun elinympäristöjä pirstotaan muun muassa vesirakentamisen vuoksi.

Hoitosuosituks

Meriuposkuoriaisen tunnettujen esiintymien tilaa pitää seurata. Suojelun tehostamiseksi tarvitaan lisää tietoa lajin populaatiodynamiikasta ja leviämiskyvystä sekä hoitotoimien vaikutuksista. Meriuposkuoriaista saattaisi hyödyttää riittävän varovainen avovesialtaiden ylläpito tiheimmän kasvillisuuden keskellä.

Lähteet

- Ilmonen, J., Ryttyäri, T. & Alanen, A. (toim.). 2001. Luontodirektiivin kasvit ja selkärangattomat eläimet – Suomen Natura 2000 -ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 510. 177 s.
- Saari, S. 2007. Meriuposkuoriaisen, *Macrolea pubipennis* (Coleoptera: Chrysomelidae), levinneisyys ja elinympäristövaatimukset Espoonlahdessa. Pro gradu -tutkielma. Biotieteellinen tiedekunta, Helsingin yliopisto. 51 s.
- Vahtera, V., Laaksonen, R., Kiviluoto, S., Kaunisto, K. M., & Biström, O. 2018. Sympatric occurrence of three leaf beetle species of *Macrolea* Samouelle, 1819 (Coleoptera, Chrysomelidae, Donaciinae) in Finland with a key to species in Northern Europe. Aquatic Insects, 39(1), 21–42. <https://doi.org/10.1080/01650424.2017.1420803>

Kuva: Mia Malin